

165. Przykłady zastosowania słowotwórstwa

Poniższe tabele zawierają prawie 250 najczęściej spotykanych wyrazów, które po niewielkiej modyfikacji tworzą inną część mowy (*rodziny wyrazów*).

Uwaga: Zamiana jednej części mowy na inną jest jednym z zadań na egzaminie maturalnym z języka angielskiego (poziom rozszerzony) oraz na egzaminach **FCE**, **CAE** i **CPE** w części gramatyczno-leksykalnej testu (*Use of English*).

165a.mp3 długość nagrania: 13:14

A

Lp.	Czasownik	Rzeczownik	Przymiotnik
1	–	curiosity (ciekawość)	curious (ciekawy)
2	–	fame (sława)	famous
3	–	fury (furia)	furious
4	–	happiness (szczęście)	happy
5	–	mystery (tajemnica)	mysterious
6	–	nature (natura)	natural
7	–	pleasure (przyjemność)	pleasant

⬇ 00:47

8	–	suburb (przedmieście)	suburban (podmiejski)
9	achieve (osiągać)	achievement (osiągnięcie)	achievable
10	advise (radzić)	advice (rada)	advisable (wskazany)
11	amuse (śmieszyć)	amusement	amusing, amused
12	appear (pojawiać się)	appearance	–
13	approve (pochwalać)	approval (aprobata)	approving
14	arrive (przybywać)	arrival	–
15	attend (uczęszczać do)	attendance, attention	attentive (uważny)
16	attract (przyciągać)	attraction (atrakcja)	attractive
17	befriend (okazywać życzliwość)	friend	friendly
18	believe (wierzyć)	belief	believable(wiarygodny)
19	bore (nudzić)	boredom (nuda)	boring, bored
20	celebrate (świętować)	celebration	celebratory (uroczysty)
21	compare (porównać)	comparison	comparable
22	compete (rywalizować)	competition	competitive
23	create (tworzyć)	creation	creative
24	decide (decydować)	decision	decisive (stanowczy)
25	dedicate (dedykować)	dedication	dedicated
26	differ (różnić się)	difference	different (inny)
27	discover (odkryć)	discovery	(discovered)
28	distance (dystansować się)	distance	distant (odległy)
29	dominate (dominować)	domination	dominant
30	employ (zatrudniać)	employment	employed
31	empower (uprawniać), overpower (obezwładniać)	power, superpower	powerful, overpowering
32	enable, disable (umożliwiać, uniemożliwiać)	ability, disability	able, unable, disabled
33	endanger (zagrozić)	danger	dangerous
34	energize (dawać energię)	energy	energetic (dynamiczny)
35	enjoy (lubić coś)	enjoyment	enjoyable (przyjemny)
36	entertain (zabawiać)	entertainment	entertaining
37	exaggerate (przesadzać z czymś)	exaggeration	exaggerated
38	excite (ekscytować)	excitement	excited, exciting
39	exhaust (wyczerpywać)	exhaustion	exhausting, exhausted

materiały pochodzą z książki *Wielki przewodnik po gramatyce angielskiej*, www.enset.pl

↓ 05:43

40	explore (odkrywać)	exploration	exploratory (badawczy)
41	fail (nie udać się)	failure	failing, failed
42	generalize (uogólniać)	generalization	general
43	harm (robić krzywdę)	harm	harmful, unharmed
44	heighten (wzmagać)	height (wzrost, wysokość)	heightened (zwiększony)
45	imagine (wyobrażać)	imagination	imaginative, imaginary
46	impress (wywierać wrażenie)	impression	impressive
47	infect (zarażać)	infection (infekcja)	infectious (zakaźny)
48	inform (informować)	information, informer	informative
49	insist (nalegać)	insistence	insistent
50	instruct (szkolić)	instruction, instructor	instructive
51	intend (zamierzać)	intent, intention	intended, intentional
52	interest (zainteresować)	interest	interesting
53	invent (wynaleźć)	invention	inventive (pomysłowy)
54	invite (zapraszać)	invitation	inviting
55	involve (wymagać)	involvement	involving, involved
56	irritate (irytować)	irritation	irritating, irritated
57	marry (pobrać się)	marriage	marrying, married
58	memorize (uczyć się na pamięć)	memory (pamięć)	memorable (pamiętny)
59	mix (mieszać)	mix, mixture, mixer	mixed
60	opt + for (optować za)	option (opcja)	optional (opcjonalny)
61	originate (pochodzić z)	origin (źródło)	original (oryginalny)
62	popularize (popularyzować)	popularity	popular
63	populate (być zaludnionym – <i>passive</i>)	population	populated, populous
64	predict (przewidywać)	prediction (przewidywanie)	predictable
65	prepare (przygotowywać)	preparation	(prepared)
66	prevent (zapobiegać)	prevention	preventive, preventative
67	privatize (prywatyzować)	privacy, privatization	private, privatized
68	produce (produkować)	production	productive
69	profess (wyrażać się)	profession (zawód)	professional
70	prove (udowadniać)	proof (dowód)	proven, proved

↓ 10:20

71	punish (karać)	punishment	punishable (karalny)
72	puzzle (głować się)	puzzlement	puzzling, puzzled
73	repute (cieszyć się renomą)	reputation	reputable
74	reside (zamieszkiwać)	residence	residential
75	respond (odpowiadać na)	response (odpowieź)	responsive (wrażliwy)
76	revolt (buntować się)	revolution	revolutionary
77	sense (wyczuwać)	sense, sensation	sensitive, sensible
78	shock (wstrząsać)	shock	shocking, shocked
79	simplify (upraszczać)	simplicity, simplification	simple, simplistic
80	socialize (udzielać się towarzysko)	society (społeczeństwo)	sociable, social
81	soften (zmiękczać)	softness (miętkość)	soft
82	solve (rozwiązywać)	solution	soluble (rozpuszczalny)
83	speak (mówić)	speech, speaker	unspeakable
84	strengthen (wzmacniać)	strength	strong
85	suggest (sugerować)	suggestion	suggestive
86	symbolize (symbolizować)	symbol, symbolism	symbolic
87	terrify (przerażać)	terror	terrifying, terrified
88	threaten (grozić)	threat	threatening
89	translate (tłumaczyć)	translation	(translated)
90	value (wyceniać)	value	valuable (wartościowy)
91	weaken (osłabiać)	weakness	weak

B

Wiele rzeczowników pochodzących od czasowników kończących się na **-ate** ma końcówkę **-tion**.

165b.mp3 długość nagrania: 01:59

Lp.	Czasownik	Rzeczownik
1	abbreviate (skracać)	abbreviation
2	celebrate (świętować)	celebration
3	communicate (komunikować)	communication
4	compensate (kompensować)	compensation

materiały pochodzą z książki *Wielki przewodnik po gramatyce angielskiej*, www.enset.pl

5	create (tworzyć)	creation
6	cremate (kremować)	cremation
7	decorate (dekorować, odnawiać)	decoration
8	delegate (delegować)	delegation
9	dominate (dominować)	domination
10	educate (edukować)	education
11	emigrate (emigrować)	emigration
12	filtrate (filtrować)	filtration
13	illustrate (ilustrować)	illustration
14	isolate (izolować)	isolation
15	locate (umiejscawiać)	location
16	motivate (motywować)	motivation
17	navigate (sterować)	navigation
18	negate (negować)	negation
19	radiate (promieniować)	radiation
20	reanimate (reanimować)	reanimation
21	segregate (segregować)	segregation
22	stimulate (stymulować)	stimulation
23	translate (tłumaczyć)	translation

Wiele rzeczowników pochodzących od czasowników kończących się na **-fy** ma końcówkę **-cation**.

165c.mp3 długość nagrania: 00:42

Lp.	Czasownik	Rzeczownik
1	justify (uzasadniać)	justification
2	modify (modyfikować)	modification
3	notify (powiadamiać)	notification
4	pacify (uspokajać)	pacification
5	simplify (upraszczać)	simplification
6	verify (weryfikować)	verification